

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вареш ми очи і душу ми вареш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят з год. 5-й пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника. — Експедиція місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Розброєне Європи!

З далекої півночі залунав могутним голосом оклик російського царя: Прощ з оружним миром! Досить видатків на війско! Звернім сю працю і капітали на культурні цілі!

Розброїм ся! І сей оклик викликав голосний відгомін в цілій Європі. Із здивованем і недовірчивостию поглядають всі народи в сторону Петербурга, чи справді від могутнього володаря найбільшої держави міг вийти такий пароль. Ціла європейска праса заговорила про сей відзив царя до народів Європи, що так тяжко відчувають гнет мілітаризму. Всі віддають поклін тому високо гуманному зазивови, що справді становив би нову еру в культурнім розвою Європи. Але — кожда річ має своє «але» — і ся висока акція молодого царя має свої причини, що звертають загальне одушевленє на дорогу всяких толків і підозрін.

Дотичний комунікат російського міністра заграничних справ Муравєва подаємо в «політичних вістях» в звязи з світовими подіями, серед яких формують ся теперішні міжнародні відносини Росії. На тім місци хочемо означити вражінє, яке викликав сей комунікат в прасі поодиноких народів Європи.

Віденські дневники повитали з великим одушевленем російський комунікат і приписують єму епохальну вагу. Не сумнівають ся, що тридержавний союз повитає з радостию сю відозву Росії і допоможе їй перевести сю велику ідею в діло. Деякі часописи задивляють ся більше скептично і вказують на те, що Росія піднесла гадку розброєня доперва в тій хвили, коли за-

безпечила свої азійські посілости великими транспортами оружя і війска, а ще перед кількома місяцями замовила воєнних ко-раблів за 200 мільонів рублів.

Велике значінє царської ініціативи підносять угорські дневники і висказують ся о ній з великими похвалами. Кождий цивілізований край повитає з вдячностю велику гадку царя.

В Берліні викликав царський маніфест загальне здивованє. Несподіванка викликала дуже різномодні погляди. Одні одушевляють ся нею, другі відносять ся з крайною недовірчивостию. Вказують іменно на те, що царска нота припадає як раз в хвили небезпечного заострення англійско-російських відносин в Азії. Ціла діяльність Росії противорічить разячо думкам, висказаним в царській ноті.

Найбільше інтересним для берлинської праси, яке вражінє зробить царска несподіванка на союзників-Французів. Впрочім не можна ще нині оцінити, яку можливість має за собою здійсненє висказаних в ноті думок. Нема на разі причини доси до царської ноти відносити ся з засадничим недовірем. Хотій-би тридержавний союз і Франція прийняли прихильно предложенє царя, то легко дійти до теоретичного порозуміння, але далеко тяжше перевести єго в практиці.

Француска праса приймила дуже зимно, подекуди з насмішкою царський відзив. Ідея розброєня народів може бути хорошою мрією молодого царя і она приносить єму честь, але Французи мусять заявити в тій хвили, що вважають єї тільки мрією. Єї здійсненє треба хіба відложити на далекий ще час. Покривджений народ французкий не може тепер перековувати зброю на знаряди. Могутний союзник не відчуває

того в своїх безпечних границях, але не повинен був своєю мировою акцією примушувати французкий народ або відказати участі в проєктованих нарадах мира, або висказати явно услівя, під якими він міг би згодити ся на се. Французам ходить о Альзацию і Лютарингію. Поза тим они не мають нічо против такої спільної акції народів.

Італійска праса прийняла взагалі дуже скептично царску ноту. Деякі дневники таки просто підозрівають щирість того комунікату. Дивують ся, що голос за загальним розброєнем війшов від тої держави, що так в Європі, як в Азії веде заборчу політику і своєю тактикою найбільше загрожує міжнародний мир. Тай в успіх дипломатичних нарад над загальним, безоружним миром не хотять вірити. Ті наради доведуть як раз до глибокого роздвоєня межі державами, бо при тій нагоді виявлять ся всі суперечности їх замислів, бажань і цілій.

Нарешті англійські газети відказують царській ноті всякого значіння. З цілої сєї акції витягають для себе хіба сю науку, що англійска дипломатія повинна тепер против Хін виступити як найострійше, бо очевидно Росія не скоро до війни, коли робить мирові предложенє.

Вісти політичні.

Ледво утихла на далекім Заході іспанско-американська війна, звернула очи Європи на себе російско-англійска ривалізація на далекім Вєході. Ми вже згадували на тім місци про на-тягненє відношенє, яке в Хіпах витворює ся між обома могутними європейськими державами. Англійске правительство старає ся полагодити

7 За батькову вину.

Святочне дідове оповіданне.

Написав *Олександр Катренко.*

(Дальше.)

Стоїть нерухомо і так і вняв ся очима в неї, вставив ся й не зводить їх. Боже, і яким тільки поглядом він дивить ся! Аж вельми моторошно стало ся Івзі, коли його постерегла. Наче або з'єсти він її хоче, або що. За роботою то вона і не вчула, коли він і підійшов сюди й чи вже довго стоїть тут, не знає. Не інак, як мабуть тихенько, лисячою ходою, з нечистою думкою підкрив ся. І справді, не встигла Івга ще гаразд і обдумати ся, як він ось вже й біля неї, прискочив й каже: — «Івго!» — й замовк. Сам червоний, дихає важко, голос зроби ся у нього якийсь чудний, незвичайний, глухий. Ніколи ще вона не бачила його таким і ніколи він до неї так не балакав. Здавало ся Івзі, що він наче або плакати хоче, або-ж вже й плакав. Счудовала ся вона. Глянула несамовільно на нього і несамохіть задля самої себе непримітно ледви усміхнула ся. Опинили його той погляд і усмішка її. Раптом, несподівано, як кинеть ся він скажено до неї, як ухопить її в обійми й нумо палко, горяче, божевільно цілувати.

— Ой пустіть, дядьку, що бо ви робите!

пустіть, ой кричати му! ой! — шипотіла строга і стидлива без краю, перелякана дівчина.

— Цить, цить! Івго, любко, голубонько, лебідочко, не кричи, цить! Ось послухай, що я тобі казати-му! От слухай бо, сядь бо! — задихаючись, прошепотів в свою чергу і Опанас Іванович, силкома садовлячи її на ослиці.

Посадовив і сам сів біля неї на другому. Присунув ся дуже близенько і держить її, не випускає. Злапав гемонське одоробло дівчину, як шуліка курчатко. Нема їй ратунку, як та перепілочка. А він припав своєю поганою пикою до її гарної головоньки й шейоче, скушає діявол янголя.

— Івго, серденько, квітенько найдорожша, радосте моя всесвітня, зроби ласку, згоди ся бути моєю, господинею моєю, моєю дружиною! Все, що анї но є у мене, все твоє, все тобі віддам. Панїєю зроблю тебе. Кохати-му, любити-му, як ніхто нікого й в світї ніколи не кохав. Пилини не дам на тебе осїсти, здувати-му. Ногги мити-му й ту воду пити-му!..

І іншого такого богацько їй він наворачкав. Вона-ж на те все одно знай мовчить; анї парі з рота, анї пів слова, наче набрала повен рот води. Перелякала ся дівчина й навіть хоч би і бажала що, не сила їй й слова вимовити. Трусить ся у його обіймах, як та ягничка у вовка в зубах. А він на те не потурає, все своє провадить.

— Зараз звінчаємо ся. Сьогодні-ж одружило ся. Згодуєш ся?

Мовчить вона. Переждав він яку хвилину нема відповіді. Ще раз спитав:

— Так згодуєш ся?

Потім подивив ся на неї всю червону, як жаром обсіпану, довго з присмаком, смачно поцілував, покинув і вийшов. Зостала ся Івга і сидить, сидить й не ворухнеть ся. Забив він їй всі памороки. Не знає вона й досі, що з нею було, є і що станеть ся. З думками ніяк не збереть ся. У голові немов все переметушило ся, перевернуло ся, перетрусило ся. Груди швидко і важко хвилюють ся; серденько в них цок-цок раз-у-раз, так і стукотять, так ходором і ходить, як не виплигне. Палить її всю і в середині й зверху. Душно їй, аж піт градом котить ся. Ногги і руки тай все тіло немов не своє, чуже чиясь, важке зробило ся і не двигне ним. Не слухають ся. Коли тут:

— Івго, Івго! — хтось гукає. — Івго, йди сюди!

Схаменула ся вона, схопила ся несамовито з ослиці і вискочила на двір. А там стоїть вже у бричку запряжений кінь.

— Сідай! — приказує їй Опанас Іванович.

— Чого?... куди-ж це? — ледві запитала вона.

Але натомісць, щоб відказати, Опанас Іванович вхопив її в оберемок, підняв легенько, як дитину, посадовив обережено у бричку, поруч сам скочив швиденько і що сили оберізавав коняку батогом так, що вона з місця на вскоки припустила й понесли ся вони. Поторохтіли, аж

хінську справу на дипломатичній дорозі. Против того виступила опозиція в англійським парламенті зі сильною критикою поступованя правительства. Виказуючи, як англійське значіне в Хінах упадає а Росія буде там щораз нові залізниці, та ще і загорнула найліпші пристани, домагала ся опозиція рішучих кроків против Росії, а в першій лінії против Хіа, котрим належить просто загрозити збрійною силою.

Ми вже виказували, які малі вигляди мало-б англійське оруже в Хінах, за котрими певно вступила би ся Росія. Военна фльота англійська не змогла би знищити сили Росії а про війну на суші супротив Росії не можуть і думати Англійці. Правительство англійське має ясний погляд що до евентуальностей репресалій в Хінах, котрі конечно потягнули-б за собою виступлене Росії.

Рівночасно виступило-б небезпеченство для англійських інтересів в Індиях, де ціле населене величезних просторів чекає тільки хвилі, коли-б могло скинути з себе звенавиджене англійське ярмо. Всі народи Індії живуть мов у глухій причутю, що з півночі приїде месія, котрий визволить їх з під неволі англійських експлоататорів. А тим месією не може бути хто инший, як білий цар російський. Перший вистріл російської пушки против Англійців був би знаком для всіх індійських народів, що настав час їх визволення. Настала би війна против Англійців майже усіх азійських народів. Тому то лорд Сельсбері зносить терпеливо закиди загорільців, а волисть в мирний спосіб на дипломатичній дорозі вести пересправи з Росією.

Але і для Росії така війна не принесла би пожитку. Поминувши вже і те, що ся держава запрятана тепер, так сказати-б, приготавляючи ми роботами для своєї колишньої могутости в Азії, будованем залізниць і портів, заселюванем безлюдних степів та укріплюванем місцевостей, то навіть найкористнійший вислід евентуальної війни з Англією не приспорив би для Росії жадних користей. Бо Росія не має того, чим Англія сильна, з чого витягає найбільші зиски — не має розвитого промислу, сьвітлової фабричної індустриї. Заволодті величезними просторами арийських країв, було-б без цілі, коли-б не можна їх потреби заспокоювати продуктами своєї індустриї. А Росії ще далеко до того, щоб єї торгівля і промисл доросли до потреб хотьби 440 мільонів самих Хінців!

Тому оправдане се, що Росія виступає в останніх днях в справі загального мира. З наказу царя міністер заграничних справ Муравев вислав до всіх акредитованих при петербургськ дворі представителів чужих держав отсей комунікат: Удержане загального мира і можливе обмежене надмірного збровня, що тяжить на всіх народах, становить в теперішнім положеню

курява підняла ся по дорозі. Куди вони поїхали, де їздили і що з ними було, ніхто до якого часу нічого не знав і не догадував ся, бо нікому тоді навіть і незвичайним те не здавало ся. Повернули ся вони пізно вечером того-ж дня й нічого собі. Прибули і мовчки розійшли ся кожен до свого діла. Нікому, кажу, нічого і в око не впало. Та вже не швидко, так як через рік часу, все визначило ся, все виложило ся, як на долоні.

VII.

Боже, яка то счинила ся буча у Писарівці між дівчатами, найбільш пристаркуватими і між молодими, найпаче ще такими, що гріх за ними водить ся. Скільки балачки, скільки клопоту, судів-пересудів вродило ся!

— От так, серденько, от так лебідочко, наша сьвята, пресьвята задріпанка присьвятила ся! Чули, голубко?

— А тож душко, чула. Якже не чути? Та воно й не диво, перепілочко. Бо хіба-ж виходить коли небудь з кат-зна чого то путне? Подумайте таки. Ніколи в сьвітлі! Як кат-зна що, то кат-зна-чим й останеть ся; й вмере таким. Горбатого могила виправить! Ууу.. я давно це знала, що воно так буде. Що вона така тиха, строга, та «не руй мене» здавала ся!? У-у-у, на те потурайте!. Що найгхійше болото, то у ньому чортів найбільше. А вони думали, Боже! От вона і показала їм себе строга-престрога!

— Еге-ж, це правда, що правда, то правда

всесвітній ідеал, до осягнення котрого повинні змагати всі правительства. Его царське величество, мій пан і цар, є цілковито перенятий тим гуманітарним і великодушним поглядом. В переконаню, що ся висока ціль відповідає цілковито найважнійшим інтересам і справедливим бажаням всіх великих держав, царське правительство уважає теперішню хвилю дуже щасливою і відповідною до того, щоби в дорозі міжнародної дискусії приступити до винайденя найуспішнійшого средства, котре могло би заповнити всім народам добродійства правдивого спокою і положити кінець вічно збільшаючим ся розмірам теперішніх воєнних узброєнь. В протягу останніх 20 літ бажане мира змогло ся, особливо в сьвідомости народів цивілізованих. Удержане мира вказувано яко ціль міжнародної політики; в імя тої засади великі держави заключили з собою великі союзи, щоби діяти до справдішого заповнення мира, розвинено військові сили до розмірів доси небувалих і діяльність в тім напрямі триває все дальше, не страхаючись ніякої жертви.

Тимчасом, мимо тих всіх жертв, не могло доси осягнути добродійного результату сего миротворства. Чим раз зростає фінансове обтяжене рівно дотикає в коріні публичне добро, як і вичерпує інтелектуальні і фізичні сили народів. Працю і капітал, в переважній частині відвернені від свого природного призначеня, з'уживає ся до виробу страшних знарядів знищення, котрі узнано нині за останнє слово знання, а завтра в наслідок якогось нового відкритя в тій області, тратять всяку вартість. В наслідок сего національ а культура, економічний поступ, витворюване добробуту є спаралізовані, а принаймніше утрудняє їх розвій. Чим більше узброєне піднімає кожда держава, тим менше осягає ся цілі, котрі поставили собі правительство. Господарські кризи по більшій частині треба приписати надмірним збровням і вічній небезпечности, що полягає на громадженю воєнного матеріалу. Сей оружний мир нашого часу спричиняє для народів такі пригнітаючі обтяженя, що можуть їх звести лише з більшим трудом. З того видно, що наколи таке положенне потреває дальше, то мусить довести невідклично до катаклізму, котрого страшні наслідки переходять людське виображене — і о усуненне котрого треба старати ся усердно. Найвисшим протезом обовязком, що в теперішній хвилі спадає на всі держави, є, положити раз кінець тим нечуваням узброєням і старати ся, винайти средство, яким би можна усунути всі небезпечности, що грозять цілому сьвітоти. Перенятий тим чувством, звеліло мені его царське величество предложити всім правительствам, котрих репрезентанти є акредитовані при царськ дворі, проект, скликати

ваша лебідко. Я й сама так думала. Я... й — скрегочуть, скрегочуть, як ті сороки білохвости.

Всі кісточки Івжині до одної перетрусили, перебрали, й перемили. Де не здибають ся, чи біля колодця з відрами зійдуть ся, чи на річці біля сорочок з праниками стрінуть ся, навіть у церкві, стоячи, й то не втрелять; забувають і про молитви. Куди там! у них тепер нічо нема над те важнійшого. Їм, як чесним, незавидючим жіночкам треба судити, пересуджувати, та у кал своїми чистими язиками тонтати когось бідного бозоборонного. Але позитайте через віщо-ж те? Щож воно їм такого заподіяло? Чим воно їх так скуйовдило? Та, бачите того нічого не було й нема, а всього на всього й дива того, що у нещасної, бездомовної, ними-ж по всяк час з дитинства ще кривдженої, сироти Івги знайшов ся син. Якже-ж тут не допотіти язиками, як не радіти! Така красуня прославлена, така смирна, така тиха й скромна і ось тобі! Не одній з них парубок казав:

— Як би ти була така, як Івга, зараз би посватав, а тепер не хочу. Як це вам таке здаєть ся? Посьмів, не то ще, але більш ніжрівняти мене, та що й до кого: до покидюшки, до наймички. От тепер нехай! Тепер вже замовкнуть! Заціпять їм. Тепер і ми гарні будемо! Але подивимось! Тепер наша змога, наш верх, наша взяла. Віддячимо! Еге, покажемо тепер себе! Так.

Дальше буде.

конференцію, що заняла би ся тою важною проблемою.

НОВИНКИ.

— **Здоровле св. Отця.** Минулого тижня кружили непокоячі поголоски о стані здоровля св. Отця. Прибічний лікар, др. Лаппоні, котрий виїхав був з Риму, повернув назад і заперечив ті всі поголоски. Підчас поїздки в четвер по ватиканських огородах опустив Папа повіз і відбув пішу прогульку. Подібно як передтим, так тепер старає ся Папа, о скільки може, ухилитись від досить численних лікарських вказівок. На проході сказав Папа жартом до свого товариша: «Чую ся цілком сильним, але здає ся, що за богато лічу ся. Ті лікарі приспорять мені смерть, як Бісмаркови».

— **Запомогі для погорільців.** Цісар уділив з власних фондів для погорільців громади Шесняни, в повіті брідєкєм, запомогу в квоті 500 зр. — Президент міністрів гр. Тун уділив на руки президиї ц. к. Намістництва у Львові для погорільців в Скалаті з власних фондів запомогу в квоті 300 зр.

— **До інституту сс. Василянко у Львові** прийняті на кошт фундації пок. кардинала С. Сембраторича після статута: а) з родини: Наталія Сембратовичівна і Наталія Ковальська; — б) сироти по сьвященниках: Теофіля Демчишин і Ольга Левицка; в) сирота по сьвітськєм Русині: Климентина Байцар.

— **Руско-народний театр,** під управою п. Гембицького, давши в Ужнові всім представлень, переїздить до Сокаля і наміряє там виставити слідуєчі твори: в четвер 1. вересня «Запорожець за Дунаєм», опера Артемовського в 3 актах і музичне діло Ніщинського «Вечерниця», — в суботу 3-ого «Барон циганський», опера в 3 актах з повісти Йокая написана Шніцером з музикою Штрауса, — в неділю 4-ого «Нешасне кохане», народна драма в 5 актах А. Л. Манька, — в второк 6-ого «Попихайло», голосна комедія в 5 актах Шуткевича в перекладі О. Стадника, — в четвер 8-ого «Подруже на пробу», водевіль в 3 актах Кароля Герє, музика Л. Куна, в перекладі Т. Гембицького, — в суботу 10-ого «Пташник з Тироля», оперетка в 3 актах М. Веста і В. Гендля, музика Целлера, — в неділю 11-ого «Хата за селом», драма з циганського життя в 5 актах, уложена після повісти О. І. Крашевського, — в второк 13-ого «Гаспароне», оперетка в 3 актах Міллекера, — в четвер 15-ого «Торговля жемчугами», конкурсова комедія в 4 актах Гр. Цеглинського, — в суботу 17-ого «Бідне дівча», оперетка в 6 відслонах К. Крена і К. Ляндава, музика Л. Куна, в перекладі Т. Гембицького, — в неділю 18-ого «Маруся», народна мелодрама в 3 актах, перероблена з повісти Григорія Квітки Основьяненка, в второк 20-ого «Зі ступеня на ступень», штука зі сьлівами і танцями в 5 актах Гугона Міллєра. — Руска сцена набула в останнім часі оперу нашого звисного музика і композитора В. Матюка, п. з. «Нешасна любов», котру автор предложив виділови Рускої Бєсїди. Довідумось, що при найближній нагоді опера буде виставлена на сцені.

— **До відомости Его Ексц. Маршалка краєвого.** Недавно тому гр. Ст. Бадені наказав урядникам виділу краєвого шти «гербатку» по канцеляриях. Таке заряджене було дуже на часі, бо по бюрах виділу краєвого при нагоді «гербатки» відбували ся обильні свіданка зі «спірітуаліями» всякого рода. При таких свіданках ішов марно час і метеличили ся голови. Нездібні відтак до праці урядники виходили крадьком «в своєся», а своєю бюрову роботу накидували молодшим, зависимим від себе невільникам. Невигідних для себе «молодиків», що не писались на такі практики, уміли позбутись хотьби несправедливими і нечесними способами. В такий спосіб «виїли» одного молодого Русина, що вже перед тим працював сім років при однім повітовім виділі і своєю пильністю яко урядник здобув собі найкрасні сьвідомствє. Его Ексц. Маршалок краєвий може і не додумує ся, яку гніль автономічну діткнув тим своїм наказом. Але реформа, коли має перевестись, мусить бути основна. Разом з «гербаткою» треба би усунути і гербаткові практики.

Іменованя і перенесеня. Міністер справедливости іменовував адюнктами судовими авскультантів: Александра Греглевського для Виниці, Аполлона Патраша для Сєлетина, Мєчслава Шефера для Дрогобича, Йосифа Самуїловича для Бучача, Івана Сосєнка для Чорткова, Фєликса Слотвинського для Радимна, Мєч. Ямрозика для Сокаля, І Гайльгофера для Медєнич, Е. Семковича для Мєльниці, Стан. Биджевича для Ярослава, Ант. Захара для Садогори, Темістокля Бокончєя для Вижиці і дра Казимира Мошинського для округи висшого суду краєвого у Львові без означеного місця побуту.

Міністер справедливости перенїс судових адюнктів: Адольфа Наймана з Ярослава до Львова, Евгенія Ансьона з Радимна до Тернополя,

Льва Навроцького з Чорткова до Миколаєва, дра Ришарда Лежанського з Винник до Львова і Рудольфа Іляшевича з Мельниці до Коломиї — в кінці іменував нотаріяльного кандидата дра Кароля Балабана з Печеніжина судовим адюнктом в Товмачі.

— **Голосного злодія** Гната Тиндалу з Зіболок замордував недавно в Передриміхах великих (повіт Жовква) тамошний селянин Ілько Лесик. При обдукції тіла показало ся, що замордований мав поломаних кільканайцять ребер.

— **Сумний випадок.** В Кентах, пов. Бяла, лувив ся дня 16. с. м. сумний випадок. Мурарський челядник Іван Гавенда упав з висоти вісьмох метрів на півничне склепінє так нещасливо, що розбивши собі чашку за кільканайцять годин віддав духа.

— **Військо чи розбишаки?** Нема тижня, щоби газети не доносили о безиримірих случаях не людского, прямо звірського поведєня вояків з «цивільними» людьми. Случаї ті викликають тим більше обурєне серед загалу, що зацінною стороною при всіх тих кровавих біятках сьуть завсїгди вояки. Всякі апелї до віскових властей і надїї, що «они доложать старань, аби укарати виновників» остають без успїху, бо як де, то тут приповідка «від голови риба смердить» має найбільше оправданє. Численні випадки доказують, що «цивільям» умїє розбивати шаблею голову, без причини, так простий вояк, як і інтелїгентний офіцер. Супротив сего даремні сьуть домаганя всіх горожан держави, котрим не судилось носити військового мундуру, щоби власти війскові заборонили носити воякам оруже поза службою і підчас проходів і в той спосіб положили кєнець формальному розбишацтву, яке діє ся усюди майже що днини. В доказ на се ось нові случаи:

Є у Львові за жовківєкою рогачкою славнозвістний «ogrodzie zdrowia» а в нїм ще славнійша реставрація Якова Кизика. В недїлю грає в огородї музика, а при єї звуках, на сонічній спєні і серед туманів порошу танцюють, аж з нїг валлять ся, служницї, вояки і всїякі зарїбники. Передпєсїдної недїлі відбувала ся там також така забава. Серєд найбільшого розгару пять пекарів і стрільцїв, один драгон і один канонїр добули нї сїло нї пало шабель і зачали виганяти з огороду цивїлїв. Прибїг на то найстарший кельєр і хотїв їх ублагорозумити, але бїдолашний обїрвав страшний удар шаблею по голові. Облїтий кровю і непритомний упав на землю, а роззвїренї вояки знущали ся над ним дальше. Надбїг на то сам господар Кизик, але вояки кинули ся і на него і зачали багнетами і шаблями рубати єго по голові. Кизик упав лицєм на землю, а тоді вояки збили єго по плєчах і голові так страшно, що нещасного віднесено безпритомно го за руки і ноги до комнати. Візванї два лїкарї ствердили пукненє чашки, зломанє хребтї і страшні рани на цїлїм тїлї. Тимчасом надїйшла військова патруль і арештувала 2 вояків. Іншї поутїкали. Справу віддано війсковому судови. Побитий невинно властитель «ogrodzie zdrowia» лежить доси безпритомний і кожної хвилї може розпрацати ся з своїм житєм. — Додати годить ся, що біятки і розлив крови в тїм «ogrodzie zdrowia» лучають ся майже кожної недїлі і вже не один повернув звітдам, найчастїйше в ратунковїм возї, до міста без здорєвля.

В понєдїлок в ночи, дня 15-го серпня, вертав з Поморья до Бережан в товариствї одного посесора п. Михайло Кунцевич, вилужений учитель і дієтар ц. к. старєства в Бережанах. На дорозї, о мило від Бережан, о год. 1-їй в ночи напали на них два драгони, кинулись на фіру і розпочали бїйку, очевидно думаючи їдучих обрабувати. Вивязала ся страшна борба між їдучими а розбишаками, котрі добули палашів. Кунцевича ранили сїм разів лише в голову; з того два удари, один в голову а другий в лїве рамя, обезвладнили єго. Мимо того удалось напастованим видертись з рук опришків і дієтати ся до Бережан. Ранений п. М. К. наслідком великого упливу крови стратив був притомність. Прибувшї лїкарї привели єго до памяти і зашили глибоку рану на голові та сконстатували нарушенє чашки і иншї глибокі небезпєчні рани. В наслідок віднесєних ран і упливу крови Кунцевич помер оновї в Бережанах, осиротивши жінку і 4 дітїй.

Ось третїй такий случай. В Золочєві дня 27-го с. м. вечером зїбрала ся перед будою панорами на ринку товпа цїкавих і заступила вхід до буди, так що поліціянти з інспектором поліції завїзвали людей, щоби розїйшли ся. Коли на се двох уланів з поміж народу прибрало грізну поставу і добуло шабель, інспектор післав

по війскову патруль. Улани утекли і схоронили ся до поблизького приватного помешканя, де мешкав бідний склепикар з численною родиною. Занявши тут оборонне місце, зачали улани всьо довокла себе рубати шаблями та грозити, що посїчуть в кавалки того, хто до них зближить ся. В той спосіб ранили двох поліціянтів, що хотїли їх арештувати і шість инших осіб. Навіть ротмієтр уланів Лішка і патруль з 3 піших вояків мусїли уступити перед ударами шабель бішєних уланів, котрі грозили смертию кождому. Доперва патруль уланська, зложена з 12 людей, обезвладнила ексцєдєнтів і відставила їх до війскових арештїв.

— **Американські богачї,** найбільшї на цїлїм сьвітї, сьуть отєї: Джей Гульд (Jay Gould) родом з малої місцевости в удїлній державї Нью-Йорк був з початку малим крамарем, а першїй свїй фїнансовий інтерєс розпочав тим, що купував бонди одної малої залїзниці, котра попала була в конкурє. Єго масток так великий, що сам податок від спадщини обчислюють на триста мїлїонів. Того мастку доробив ся він дуже смїлими, але й не конче честними способами, бо нераз зраджував своїх спїльників і давав своїм підприємствам унадати, щоби тим способом на них заробити. Пізнійше обмежував ся він лиш на немногі підприємства, котрі по єго смерти лишили ся єго синам і ще доси дуже добре стоять. До тих підприємств належить спїлка телеграфїчна, котра обнимає майже всї телеграфїчні лїнії в цїлих Сполучєних Дєвжавах та залїзниці в Нью-Йорку, що їдуть понад улицями.

— Другий богач, Джон Рокфеллер (John Rockefeller), то також янкї з роду, має лїт около 60, єго уважають загально за найбільшого богача на цїлїм сьвітї. Він є президентом спїлки нафтової, котра з вїймкою росїйських і япанських рафїнерий, має всї більшї рафїнерїї нафти в своїх руках і він безмилосєрдно нищив своїх фїансових противників та поменьших конкурєнтів. За то бодай дає багато на добродїйні цїли. Університєтови в Чикаго дарував 15 мїлїонів зр. — Третий померший вже богач, то Німєць з роду, і своєго часу австро-угорский генеральний конзуль Гавемаєр. Він був президентом спїлки для рафїнерїї цукру, котра майже весь рафїнований цукор в Америцї взяла в свїй монополь. Від коли заведено в Америцї фабрикацію цукру з бураків і від коли приходить сирий цукор з Гаваї, сїй спїлцї вже не так добре веде ся. І Гавемаєр, подїбно як два попередні, не робив багато церемонїй і не дуже жалувал свїох противників, хоч не був таким деруном як они.

— Корнелїус Вандєрбїлт, званий коммодором, доробив ся своєго величєзного мастку на залїзницях і на біржи. Він вів довгу борбу фїансову з Гульдом, але єго мїлїони не могли нїчого вдїяти против сєго богача. Єго сини обняли по єго смерти заряд єго залїзниць, котрі належать до найбільших і найсолїднїйших на цїлїм американьскїм Вєходї; они сполучають Нью-Йорк з Бостоном, Чикаго, Клівлєнд, Буфальо, Сїнсїнати і Ст. Люї, а акції їх належать до найлїпших і найвєрнїйших цїнних паперїв. — Наконєць пїтим і ще найчестнїйшим богачєм є Джон Пірпонт Морган. Він доробив ся своєго мастку лиш своєю великою силою волї, своєю рухливостю і бистотою погляду і тим, що брав ся до продуктивних підприємств. Морган є банкіром і має свої банки в Нью-Йорку, Лондонї, Фїладельфїї і Парижи. Він зискав собі славу розумного реорганїзатора упадаючих підприємств, але казав собі за то солєно платити. Коли в 1891 р. зреорганїзував залїзницю Northern Pacific, казав собі заплатити за то мїлїон доларїв (півтрєтя мїлїона зр.) провїзїй.

— **Жінка за кару.** Сїямский король Чуляльонгкорн, коли хоче котрого з своїх підданих укарати, то каже єму женити ся, але не з тою дївчиною, котра би караному подобала ся, але котру єму король призначить за жінку. В Сїямї, скоро дївчата дїйдуть до якогось віку, і не знайдуть собі до того часу пари, бувають урядово записуванї і належать тогди до «дївчат державних», т. є. до тих, котрим сам король шукає і призначає мужїв. Отже коли якийсь Сїямець провинить ся чимєсь против законїв державних, то єго не засуджують на грошеву кару, лиш кажуть єму женити ся з одною з державних дївчат. Коли провиня мала, то засудженому вільно вибирати собі пару з тих дївчат, коли же провиня більша, то він мусить брати ту, котру єму дадуть. В наслідок того нема в краю Чуляльонгкорна дївчат, все одно чи они красні чи поганї, котрі би не могли сподївати ся, що прецї колись віддадуть ся.

— **Праця а нїгтї.** Звїєно загально, що рука,

котрою звичайно працює ся, є грубша і ширша як друга, а то можна навіть помїром доказати. У людей, що працюють правою рукою, є та рука о кілька мїлїметрїв ширша як лїва, у лїворуких є знов лїва більша. Але париский учений Рєньоль дослїдив, що також і нїгтї на пальцях тої руки, котра більше працює, сьуть ширшї, як на тїй, котра меньше робить і то по найбільшїй частї ноготь на великим пальцї і на показуючїм, так само у праворуких як і у лїворуких. Та ріжниця показує ся найбільше у людей, що роблять тяжку роботу; у них рука буває завсїгди широка, чиколонки грубі і нїгтї плоскі; нїгтї на правїй руцї бувають не лиш ширшї, але й більшє плоскі. По тїм можна і по смерти пізнати, чи хтось був право- чи лїворукий. Замїтне ще й то, що у людей, котрі хорують на хороби, від котрих тїло схне, як н. пр. на сухоти або на рака, в котрих то недугах і нїгтї зміняють свїй вид, також і ті змінєні нїгтї бувають на правїй руцї ширшї як на лївїй.

— **Чи волохатї усїльницї сьуть їдовитї?** Звїєно загально, що в нашїм народї є повірка, що волохатї усїльницї сьуть їдовитї, та що они сьуть причиною деяких недуг у людей і звїрят домашних. Звїєно також, що люди, котрі роблять щось коло дерев в садах або лїсах, на котрих знаходять ся деякі роди волохатих усїльниць, коли ті впадуть їм за ковнїр на карк, дістають якоїсь висипки, якихєх червоних, більших і меньших прищикїв, котрі свєрблять. До недавна був такий погляд, що волоски тих усїльниць вбивають ся чоловікови в тїло, відломлюють ся там і так стають ся причиною прищикїв, отже нїби роблять то само, що і скалка, коли вбє ся чоловікови в тїло. Француский учений Фабр виказав однакож в послїдних часах пробами на собі самїм, що волохатї усїльницї сьуть дїєсно їдовитї, але та їдє усїльниць не знаходить ся в самих волосках, лиш в їх калї, котрої они набирають на волоски, коли ще знаходять ся в спїльнїм гнїздї, занєчищенїм калом. Він вїдобув з калу усїльниць ту їдє і приложив собі на ніч на руку. На другий дєнь в тїм місцї рука зараз опухла і зачервонїла ся, а тїло так свєрбіло і пекло, що він мусїв аж масть прикладати. Червонїєть тїла уступила лєдви по трох мїєсяцях. Він переконав ся дальше, що сама їдє, яка мїєстить ся в калї усїльниць, знаходить ся також в тїм плинї, який випускає з себе молодий мотиль, коли вилазить з кукли. Коли же волосє волохатої усїльниць очистити, вимочити в алькоголю, то оно вже не будє їдовити. З волохатих усїльниць сьуть лиш ті їдовитї, котрі живуть разом, але волосє усїльниць, що живуть осїбно, не є їдовитє, хоч їх кал має в собі їдє.

Телеграми.

Відєнь, 30. серпня. В полудне подали до відомости, що угорский мїнієтер торговлї прибув для сфїналїзованя умов. О год. пів до 3 мала відбути ся послїдна коронна рада, а відтак мав оголоситись комунїкат про користєне довершенє угоди. Але пополудни змінила ся ситуація. О год. 12. відбула ся нарада австрийского мїнієтерєства, а єї вислїдом було, що неможливо є прийняти угорскї жаданя. О год. пів до 3. удали ся оба президєнти мїнієтрїв до цїсаря. Не предложили однак рапорту заключєної умови, тїлько здали справу з ходу конференцїй. Угорскї мїнієстри зїстануть на дальше у Відни.

Відєнь, 30. серпня. Цїсар прийняв на аудїєнцїї новоїменованого іспаньского посла Don Jose Gutierrez de Aguera.

Москва, 30. серпня. До недїльного, галєвого обїду засїло 1000 осіб. Напротив царя Миколая II. сїдїв австрийский амбасадор кн. Ліхтенпїтайн і нїмєцкїй повномочник війсковий, ген. Врєде.

Бомбай, 30. серпня. Чума проявляє ся з новою силою. В самїм адмінїстрацїйнім окрузї Бомбаю в послїднїм тижднї зайшло 2.300 случаїв зарази зі смертельним резульєтатом. Всюди панує панїка між населєнем.

Табак ментолева,

випробованє средство на катар. — Дїлаючи знаменито, десїнфекцїйно і холодачо, увільняє ведужого дуже єкоро від прикрої сєї долегливости.

Цїна коробки 25 кр.

Головний склад в аптїцї

164 196-?

Жигм. Рукєра

під „Срібним Орлом“ у Львові.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд до Львова			Поїзд зі Львова		
посп. і особ.	приходить о годині		посп. і особ.	відходить о годині	
1:50	6:45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00		до Підволочиск, Бродів з головн. двірця
	7:30	" Зимної води від $\frac{8}{10}$ до $\frac{11}{10}$ влучно	6:05		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
	7:40	" Янова	6:15		" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
	7:50	" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	8:35		" Кракова (Відня, Берліна)
	7:55	" Сокала і Рави рускої	8:50	8:50	" Варшави
	8:05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	9:15	9:15	" Сколього від $\frac{10}{7}$ до $\frac{11}{8}$ вл.
	8:15	" Тернополя і Бродів на дворець головний,	9:25	9:25	" Янова
	9:05	" Кракова від $\frac{15}{10}$ до $\frac{15}{10}$ влучно	1:55	9:35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного
	10:35	" Іцкан, Сучави	2:08	9:53	" з дв. Підзамче
	10:45	" Ярослава, Любачева	9:55	9:55	" Белзця, Рави рускої, Сокала
	1:01	" Янова	10:55	10:55	" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави
1:30	—	" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	12:05	12:05	" Янова від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$ тільки в нед. і сьв.
	1:40	" Сколього, Стрия (Гребенова в. $\frac{10}{12}$ до $\frac{11}{8}$)	2:15	2:15	" Брухович від $\frac{8}{10}$ до $\frac{11}{10}$ " "
1:50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:40	2:40	" Іцкан (Ясс, Букарешту) " "
2:15		" Підволочиск (Кієва, Одеси) на дв. Підз.	2:50	2:50	" Кракова (Відня, Берліна) " "
2:30		" на дв. гол.	3:00	3:00	" Стрия, Сколього тільки від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$
	5:00	" " Козови, Бродів на дв. Підз.	3:11	3:11	" Янова
	5:25	" " на дв. гол.	3:16	3:16	" Зимної води тільки від $\frac{8}{10}$ до $\frac{11}{10}$ вл.
	5:40	" Іцкан, Сучави	3:26	3:26	" Брухович " "
	5:55	" Сокала, Белзця і Любачева	4:55	4:55	" Ярослава, Самбора через Перемишль
Ніч			Ніч		
3:10	3:04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10	4:10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборча)
	3:30	" на дв. головний	5:20	5:20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	6:10	" Кракова (Відня)	6:20	6:20	" Янова від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$ тільки в нед. і сьв.
	7:57	" Янова від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$ і від $\frac{10}{9}$ до $\frac{10}{9}$ щодень	6:30	6:30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
	8:12	" від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$ вл. тільки в неділю і сьвята	6:40	6:40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
	8:31	" Брухович тільки від $\frac{8}{10}$ до $\frac{10}{9}$ і від $\frac{10}{9}$ до $\frac{11}{10}$	6:55	6:55	" Тернополя з двірця головного
		" від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$ влучно	7:00	7:00	" Лавочного (Мункача, Пешту)
	8:53	" Янова від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$ тільки в будні дні	7:10	7:10	" Сокала, Рави рускої
8:45	9:10	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	7:15	7:15	" Тернополя з двірця Підзамче
9:39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	8:40	8:40	" Янова від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$ і від $\frac{10}{9}$ до $\frac{10}{9}$ вл.
9:45		" Іцкан. (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	10:05	10:05	" щодень від $\frac{1}{2}$ до $\frac{10}{9}$ в нед. і сьвята
9:55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний	11:00	11:00	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
	10:30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	11:27	11:27	" Підволочиск, Бродів з дв. головного
	12:15	" Сколього, Калуша, Борислава.			" з дв. Підзамче

Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 26 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 26 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперьяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

**Всілякі
КУПОНИ
і
вильосовані
цінні папери**

виплачує без потручення
провізії або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

**БАНКУ
Гіпотечного**

Контора виміни і відділ
депозитовий перенесені до
льокалю партерового в будинку банківим.

АНТІН ПІЗУНЬСКИЙ

Львів, Академічна 12.

Богато заосмотрений
на кождий
сезон

Магазин конфекції дамскої

поруцає завсїгди
наймоднійші Сукні до
проходу, Костюми ранні, Матини
Шляфроки, Пенюари, Блюзки, Сорочки,
Гальки з наймоднійших материялів,
дешевше ніж деінде. 151 46—47

1000

тукот цигаретових за 1 зр. поручає фабрика тукот

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

Львів, улица Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 тукот разом опакowane і відсилка franco

Учитель

орган руского товариства педагогичн. двотиждневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

КАІНІТ.

З порученя Високого Соїму урядив Краєвий Заряд продажи соли

склади каїніту

в слїдуючих місцевостях: в Білій, Белзі, Бохні, Бродах, Бжеску, Березові, Ходорові, Хшанові, Дембїци, Горлицях, Грибові, Ярославлі, Яслі, Яворові, Камінці Струмиловій, Кольбушовій, Кракові (Торговельний союз рільничих кружків ул. Пиарска 4.), Кросні, Лимановій, Любачові, Львові (Торговельний союз для рільничих кружків і сільських sklepів ул. Паньска 22), Ланьцуті, Мельци, Мостисках, Мисленичах, Новім Сончи, Олещицях, Перемишли, Радехові, Раві, Рогатині, Розвадові, Ряшеві, Самборі, Сендзішові, Сїняві, Соколівці, Станиславові, Стрию, Тарноберегу, Тарнові, Вадовицях, Величці, Золочеві і Жидачеві.

Ті склади получені з краєвими заступництвами продажи соли і заосмотрені таблицями і краєвим гербом. Склади обовязані продавати каїніт у всякій жаданій скількості, почавши від 1 сотн. метра і без всяких формальностей.

Вагонами доставляє каїніту без дочислюваня провізії краєве бюро спедиції соли і каїніту в Калуші.

Се бюро, а так само і Краєвий Заряд продажи соли у Львові подає на жаданє безплатно всякі виясненя, блянкети, карти замовлень і брошурку, обясняючу ужите каїніту. В тій брошурці подані також дати, з котрих кождий купуючий може без трудности сам обчислити, кїлько буде его коштувати жадааний каїніт. Такі брошурки можна також дістати в кождім Виділі повітовім.

Краєвий Заряд продажи соли (при Виділі краєвим) у Львові.

*****

Дмитро Затурский

поруцає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітий

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елегантий. Цїни умїрені. Замовленя з провинції залагоджує відвортною поштою.

140 48—140

*****

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з улциі Трибунальскої ч. 1. на ул. Лукасіньского ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16.

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

заосмотрена в всілякі знаряди почавши від найбогатших до найскромнійших. Цїлі урядженя для покоїв до спаня, сальонів, їдалень і др. — Меблі оріхові, ольхові, чорні, також залїзні і гнуті, зеркала і т. д.

Цїни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

203 29—52 ул. Лукасіньского, ч. 1.

Важне для родичів!

Приїме ся одного або двох учеників на мешканє з удержанєм. Добра опіка запевнена. Адреса: **Евстахій Данилюк** у Львові, ринок ч. 40. II. поверх.

Молодий здібний помічник

торговельний прийме місце під приступними услівями у Львові або на провинції.

Адрес: ул. Пекарска ч. 53.
Лаврів В.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., I. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх густовно і по приступних цїнах. 32-104

НАУКУ КРОЮ уділяє в осїбних годинах.

Замісцеві панночки приймає наполе шанє.

Вже появила ся з друку

РУСКА КУХАРКА

або

Школа вареня по руски містить 41 знаменитих зуп.

Всі печенї, які тільки можливі: Волові, баранячі вєпрові і т. д.

Байцованє шинок, робленє знаменитих кашок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пиззи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.

Робленє вкусного набїлу і т. п.

Цїна 70 кр.

По надїсланю переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народова Ст. Манецкого і Спїлка, Львів. Готель Жоржа.